

New Zealand's ASEAN Partnership: One Pathway to Ten Nations

นิวซีแลนด์และพันธมิตรอาเซียน: หนึ่งประตูสู่สิบประเทศ

จากการที่ประเทศออสเตรเลียได้จัดทำสมุดปกขาว "ออสเตรเลียในศตวรรษแห่งเอเชีย" ไปเมื่อปี ๒๕๕๕ นั้น ทางประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดอย่างยิ่งกับประเทศออสเตรเลีย ก็ได้เล็งเห็นความสำคัญของทวีปเอเชีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาคมอาเซียน ซึ่งมีนโยบายการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจเดียวกันภายในปี ๒๕๕๘ โดยนายกรัฐมนตรี จอห์น เคย์ และกระทรวงการต่างประเทศและการค้าแห่งประเทศนิวซีแลนด์ได้จัดทำเอกสารแถลงนโยบายยุทธศาสตร์การค้าระหว่างนิวซีแลนด์และอาเซียน โดยใช้ชื่อว่า "นิวซีแลนด์และพันธมิตรอาเซียน: หนึ่งประตูสู่สิบประเทศ" (New Zealand's ASEAN Partnership: One Pathway to Ten Nations)

เป้าหมายและใจความสำคัญของเอกสาร

สมาคมอาเซียน นับเป็นคู่ค้าที่สำคัญอันดับสามของประเทศนิวซีแลนด์โดยในปี ๒๕๕๕ การค้าระหว่างกันมีมูลค่าประมาณ ๑๐,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองจากประเทศออสเตรเลีย (๑๔,๖๒๙ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) และจีน (๑๒,๔๘๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ตามลำดับ แต่สินค้าส่งออกของประเทศนิวซีแลนด์ยังคงจำกัดอยู่ในไม่กี่ประเภท เช่น นมและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ แม้ว่าประเทศนิวซีแลนด์จะมีนโยบายการค้าเสรีต่อทุกประเทศ หลากหลายประเทศในภูมิภาคอาเซียนยังคงใช้มาตรการปกป้องพิเศษ (Special Safeguard: SSG) กับนิวซีแลนด์ ดังนั้น ประเทศนิวซีแลนด์ จึงมีนโยบายสนับสนุนการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจและระบบการค้าเสรีอย่างจริงจัง โดยในเอกสารแถลงนโยบายเกี่ยวกับอาเซียน ประจำปี ๒๕๕๖ ชื่อ New Zealand's ASEAN Partnership: One Pathway to Ten Nations ประเทศนิวซีแลนด์ได้ตั้งเป้าหมายที่จะมีบทบาทและอำนาจต่อรองมากขึ้น นอกจากนี้ประเทศนิวซีแลนด์ยังมีนโยบายส่งเสริมการค้าและลงทุนในภูมิภาคอาเซียน ดังต่อไปนี้

๑. ประเทศนิวซีแลนด์ต้องการเพิ่มบทบาทและอิทธิพลของตนเองในภูมิภาคอาเซียน โดยผ่านทาง การเยือนของผู้แทนรัฐบาลระดับสูงและคณะผู้แทนทางการค้าต่างๆ รวมถึงทรัพยากรทางเทคโนโลยีและทรัพยากรบุคคลที่ประเทศนิวซีแลนด์มีอยู่ โดยทางนิวซีแลนด์วางแผนที่จะสนับสนุนภูมิภาคอาเซียน ด้วยการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและเทคโนโลยี โดยเฉพาะทางอุตสาหกรรมเกษตร และการป้องกันภัยพิบัติธรรมชาติ เนื่องจากเห็นว่า เป็นเทคโนโลยีที่หลายประเทศแถบอาเซียนยังล้าหลังอยู่ แต่ขณะเดียวกัน ประเทศนิวซีแลนด์ต้องการใช้เทคโนโลยีและความชำนาญของประเทศให้เป็นประโยชน์ โดยต้องการให้ภูมิภาคอาเซียน ตระหนักถึงความสำคัญของความช่วยเหลือจากประเทศนิวซีแลนด์ และยอมรับประเทศนิวซีแลนด์ในฐานะประเทศที่สำคัญต่อภูมิภาค

๒. ประเทศนิวซีแลนด์ต้องการสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและเป็นส่วนหนึ่งของภูมิภาคอาเซียน โดยเฉพาะพื้นที่แถบทะเลจีนใต้ ซึ่งเป็นเส้นทางขนส่งกว่าครึ่งหนึ่งของสินค้าส่งออกของนิวซีแลนด์ ดังนั้นประเทศนิวซีแลนด์จึงเล็งเห็นว่าตนเองมีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงกับความสงบสุขของภูมิภาคอาเซียน

นอกจากนี้ ประเทศนิวซีแลนด์ได้สนับสนุนอาเซียนในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างมาก โดยได้สนับสนุนเงินช่วยเหลือเป็นจำนวน ๕๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี

๓. ประเทศนิวซีแลนด์ต้องการเพิ่มการค้าและการลงทุนจากภูมิภาคอาเซียน โดยเสนอให้ทั้งสองฝ่ายขยายความร่วมมือระหว่างประเทศ ทั้งด้านการค้า การศึกษา และการท่องเที่ยว โดยภายในปี ๒๐๑๗ หรือ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประเทศนิวซีแลนด์มีเป้าหมายที่จะเพิ่มการส่งออกไปยังประเทศอาเซียนขึ้นร้อยละ ๔๐ ของปริมาณการส่งออกปัจจุบัน และต้องการเพิ่มการลงทุนทั้งจากอาเซียนและ ณ อาเซียน เป็นสองเท่า รวมถึงการเพิ่มการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวจากอาเซียนจาก ๒๔๗ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เป็น ๔๐๒ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยผ่านการใช้ประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรีอาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ (AANZFTA) การยกระดับการเชื่อมโยงทางคมนาคมทางอากาศเพื่ออำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว รวมถึงการสนับสนุนภาคธุรกิจ เพื่อเปิดประตูการค้าการลงทุนกับภูมิภาคอาเซียน

บทบาทของภาคธุรกิจนิวซีแลนด์

ประเทศนิวซีแลนด์ต้องการให้ภาคธุรกิจเอกชนเล็งเห็นความสำคัญของข้อตกลงการค้าเสรีอาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ (AANZFTA) ซึ่งจะส่งผลให้ร้อยละ ๙๙ ของสินค้าส่งออกของประเทศนิวซีแลนด์ต่อภูมิภาคอาเซียนสามารถส่งออกได้โดยปราศจากกำแพงภาษี ทางรัฐบาลนิวซีแลนด์ต้องการให้ผู้ประกอบการภาคเอกชนใช้ประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรีอาเซียนก่อนที่ทางอาเซียนจะมีข้อตกลงการค้าเสรีกับประเทศอื่นๆ โดยรัฐบาลได้เรียกร้องให้ภาคเอกชนของนิวซีแลนด์สร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นกับผู้ประกอบการธุรกิจในภูมิภาคอาเซียน

ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

๑. การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในอาเซียน ส่งผลให้ประเทศออสเตรเลียเล็งเห็นความสำคัญทางการค้ากับภูมิภาคอาเซียนมากขึ้น โดยท่าทีของประเทศออสเตรเลีย ได้มีผลให้ประเทศนิวซีแลนด์ เริ่มกลยุทธ์เพื่อเพิ่มความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและสังคมกับอาเซียน เช่นกัน โดยปัญหาหลักของประเทศนิวซีแลนด์กับอาเซียน คือ ข้อกีดกันทางการค้า โดยนิวซีแลนด์ใช้ระบบการค้าเสรี (Free Market Economy) และมีมาตรการปกป้องสินค้าในประเทศค่อนข้างต่ำ โดยนิวซีแลนด์ไม่มีการใช้มาตรการปกป้องพิเศษ (Special Safeguard: SSG) กับไทย แต่ประเทศส่วนใหญ่ทางอาเซียน (รวมถึงประเทศไทย) ยังคงมีนโยบายดังกล่าวอยู่ เช่น ประเทศไทยใช้มาตรการปกป้องพิเศษกับสินค้าเกษตร ๒๕ รายการจากนิวซีแลนด์ จนถึงปี ๒๕๖๔ โดยทางประเทศนิวซีแลนด์ถือว่าเป็นนโยบายที่ทำให้ประเทศนิวซีแลนด์เสียผลประโยชน์ และเริ่มเรียกร้องให้ประเทศไทยเปิดตลาดสินค้าดังกล่าวมากยิ่งขึ้น

๒. จากการแถลงนโยบายและจุดมุ่งหมายทางการค้าครั้งล่าสุดของประเทศนิวซีแลนด์ เป็นที่สังเกตได้ว่าทางนิวซีแลนด์ต้องการที่จะขยายบทบาทของตัวเองในภูมิภาคอาเซียน โดยได้เล็งเห็นว่าอาเซียน มีการเติบโตทางการค้าที่สูงขึ้น และเป็นภูมิภาคที่มีการขยายตัวของระดับชนชั้นกลางที่สูง (จำนวนชนชั้นกลางในภูมิภาคเอเชียโดยรวมจะขยายตัวถึงสามเท่าระหว่างปี ๒๕๕๗-๒๕๖๔) ดังนั้น กำลังซื้อของภูมิภาคอาเซียนย่อมต้องเพิ่มสูงขึ้นด้วย เนื่องจากประเทศนิวซีแลนด์มีสินค้าสำคัญคือสินค้าการเกษตรคุณภาพสูง ซึ่งเป็นที่

ต้องการมากขึ้นของผู้มีรายได้ระดับสูงของประเทศกำลังพัฒนา แต่ตลาดอาเซียนยังถือเป็นตลาดใหม่ (Emerging Market) ดังนั้น รัฐบาลนิวซีแลนด์จึงต้องปรับทัศนคติของผู้ประกอบการภาคเอกชนนิวซีแลนด์ ให้เล็งเห็นความสำคัญของตลาดอาเซียน เพราะผู้ประกอบการเอกชนของนิวซีแลนด์หลายฝ่ายยังพึ่งพาทลาดเดิมอย่างสูงอยู่ (ออสเตรเลีย จีน และ ยุโรป) ดังนั้น หากประเทศไทยและภูมิภาคอาเซียนมีความต้องการที่จะเพิ่มการค้าและการลงทุนกับประเทศนิวซีแลนด์อย่างจริงจัง ทางอาเซียนอาจต้องเพิ่มนโยบายการค้าเชิงรุก และเพิ่มแผนงานประชาสัมพันธ์ในตลาดนิวซีแลนด์มากยิ่งขึ้น

๓. ทางอาเซียนและประเทศไทยควรให้ความสำคัญกับตลาดนิวซีแลนด์เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน เนื่องจากประเทศนิวซีแลนด์มีความสัมพันธ์อันดีกับอาเซียนและไทยมาตลอด แต่เนื่องจากขนาดประเทศที่เล็กและที่ตั้งที่ห่างไกลทำให้ทาง อาเซียนไม่ได้ให้ความสำคัญกับนิวซีแลนด์เท่าที่ควร ดังนั้น ทางกลุ่มประเทศอาเซียนควรขยายความสนใจจากประเทศออสเตรเลีย ไปถึงประเทศนิวซีแลนด์ด้วย เนื่องจากว่าประเทศนิวซีแลนด์ยังคงมีศักยภาพเป็นประเทศคู่ค้าที่ดี และมีศักยภาพในด้านเทคโนโลยีการเกษตรและการศึกษา โดยประเทศแถบอาเซียนสามารถเพิ่มพูนผลประโยชน์อื่นนอกเหนือจากการค้ากับประเทศนิวซีแลนด์ได้ เช่น ทุนการศึกษาหรือความช่วยเหลือทางเทคโนโลยีจากประเทศนิวซีแลนด์ ควรจะนำมาพิจารณาประกอบระหว่างการค้าหรือเรื่องการค้าเสรีด้วย

๔. ข้อสำคัญอีกข้อที่ภูมิภาคอาเซียนควรคำนึงถึงในการเจรจาทางการค้ากับประเทศนิวซีแลนด์ ก็คือ บทบาทของนิวซีแลนด์ในประชาคมอาเซียน เนื่องจากประเทศนิวซีแลนด์ประกาศอย่างเต็มตัวว่าต้องการมีอิทธิพลและอำนาจในการต่อรองมากขึ้นในภูมิภาค ซึ่งทางประชาคมอาเซียนอาจจะต้องระวังถึงอิทธิพลดังกล่าว และควรมีมาตรการการป้องกันการแทรกแซงทางการเมืองจากประเทศนิวซีแลนด์ รวมทั้งต้องดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและสมานฉันท์ เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองในเรื่องการค้าและการลงทุนกับประเทศนิวซีแลนด์ต่อไป

.....

นส.กฤติภัก มงคลยุท
ส่วนอเมริกาใต้และแปซิฟิก
สำนักอเมริกา แปซิฟิกและองค์กรระหว่างประเทศ
๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๗

เอกสารอ้างอิง

- New Zealand's ASEAN Partnership: One Pathway to Ten Nations